

N:o 101.

Af Herr **C. J. Svensén**: *Om upphörande af frälseräntegares lösningsrätt vid försäljning af skattefrälse- eller frälsekattehemman.*

Sedan bördsrätten afskaffats har frågan om räntegares börd- eller lösningsrätt till sådana hemman som säljas utom börd, och till hvilka de innehafva räntan, ännu mera än förr blifvit en sådan fråga som på ett tidsenligt sätt måste lösas. Mer än en gång har den varit föremål för lagstiftarens pröfning, men alltid har den blifvit afvisad, merendels med det besked att ändamålet med lösningsrättens qvarstående vore att "återförening en spridd eganderätt", och att staten icke vore berättigad ingripa i sådana eganderätsfrågor, som kunde bero på kontraktet om jord och deraf utgående ränta, hvarföre ock de framställda förslagen lemnats utan afseende.

Att på förhand bemöta de invändningar, som härom kunna göras, vill jag icke inlåta mig på, enär jag hoppas att Lag-Utskottet numera utan mycket ordande på förhand skall finna att tiden för den härmed afsedda reformens genomförande är inne och för den skull förorda mitt förslag. Om en sak vill jag dock erinra: i motsats till den gamla åsigt, att återföreningen af en spridd eganderätt låge till grund för lösningsrättens bibehållande, hafva senare och som jag tror riktigare grundsatser gjort sig gällande inom lagstiftningen i fråga om hemmansklyfning och jordafsöndring, då "eganderättens spridning" möjliggjorts i ganska stor utsträckning, och det vill alltså vara klart att ett dylikt skäl numera bör hafva förlorat all kraft.

Den förut stadgade hembudsskyldigheten har genom Kongl. förordningen den 16 Juni 1875 blifvit upphäfd, och föreskrift meddelats hvad den har att iakttaga som vill utöfva sin lösningsrätt; men då jag är af den meningen att detta icke ens utgör half rättvisa utan att lösningsrätten i ty fall bör helt och hållet upphöra, — om än jag medgifver

att jordegarens lösningsrätt till räntan må qvarstå, för att jemväl den en gång vid grundskatternas aflyftande af sig sjelft förfalla, — föreslår jag,

att hvad lag och författningar stadga i fråga om frälseränteebares rätt att, vid försäljningar af skattefrälse- eller frälsekattehemman, desamma till sig lösa, må upphöra att vara gällande.

Stockholm den 26 Januari 1876.

C. J. Svensén.

N:o 102.

Af Herr **C. J. Svensén**: *Om upphörande af den kungs- och kronoskjutsskyldighet, som hittills ålegat jordbrukarne.*

Bland de besvär och skyldigheter, som menligt tynga på den skattdragande jorden och icke så sällan skadligt inverka på dess häfd och skötsel, är den landtmannen ofta i hans mest viktiga arbeten störande kungs- och kronoskjutsen. Egentligen en qvarlefva från en rårare tid med outvecklade rättsbegrepp, har den fortgått, besynnerligt nog, ända in i våra dagar, och qvarstår ännu såsom ett minne från samhällets barndom, då nödvändigheten var sin egen lagstiftare, och våldet i nödfall hjälpte till att skaffa helgd åt det som i sig sjelft var ett lika stort ingrepp i den naturliga rättigheten att fritt bestämma om sin tid och sina krafter, som utöfvandet af denna rättighet *då* var ett uttryck af den ohejdade och råa kraft som, i brist af eller utan afseende på andra medel, så väl visste att slå sig fram till sitt mål. Men hvad som i en tid af bristande odling, så väl i andligt som i materiellt hänseende, kunde ega ett slags försvar i nödvändigheten att komma fram i ett land i saknad af alla transport- och fortskaffningsmedel, utom dem som för tillfället kunde åstadkommas, har längesedan upphört att ega detta slags försvar för sin tillvaro, sedan en mera utbredd kultur och sundare rättssidéer fått tid att göra sig gällande. Det torde således numera svårigen kunna försvaras, att den klass af svenska folket, som i öfrigt får vidkännas så många besvär och skyldigheter för ett stun-